

Због чега је значајна вакцинација против хуманог папилома вируса (ХПВ)?

- Хумани папилома вирус обухвата групу од више од 100 типова вируса, од којих четрдесетак узрокује болести коже и слузнице аногениталне регије, а инфекција ХПВ-ом једна од најчешћих сексуално преносивих инфекција.
- Инфекције ХПВ-ом су директно повезане са карциномом грлића материце, вагиналним карциномом, карциномом вулве, карциномом пениса, орофарингеалним карциномом и гениталним брадавицама.
- Рак грлића материце је четврти најчешћи рак међу женама у свијету, а број новообољелих и умрлих жена од рака грлића материце у Републици Српској је у сталном порасту.
- Правременом вакцинацијом и превентивним прегледима се може смањити ризик од карцинома грлића материце.
- Циљ вакцинације против ХПВ-а је смањење инциденције болести узрокованих овим вирусом, као и смањење инциденције и mortalитета узрокованог карциномом грлића материце.

Како се спроводи вакцинација против ХПВ-а у Републици Српској?

- За категорије за које је бесплатна вакцинација против ХПВ-а, надлежни дом здравља доставља обавјештење и препоруку за вакцинацију родитељима/старатељима на почетку школске године, те их обавјештава о мјесту и термину вакцинације.
- Вакцинација, као препоручена, спроводи се уз претходно поднесен захтјев лица које се вакцинише, односно његовог законског заступника.
- Вакцинација против ХПВ-а, коју препоручи доктор медицине или специјалиста одговарајуће гране медицине или која се тражи на лични захтјев корисника услуге, за лица која немају право на бесплатну вакцинацију, спроводи се у ЈЗУ Институт за јавно здравство Републике Српске, а трошкове сноси корисник услуге.

Коме је препоручена вакцинација против ХПВ-а?

- Вакцинација против ХПВ-а може се примјенити код особа узраста девет и више година.
- Препоручена бесплатна вакцинација против ХПВ-а се организовано и бесплатно спроводи код дјевојчица и дјечака од 11 до 14 година.
- Вакцинацију је у првом реду препоручљиво спровести прије излагања инфекцији хуманим папилома вирусом.
- Вакцина против ХПВ-а изазива бољи имуни одговор код дјеце у предтинејџерском периоду него код старијих тинејџера и младих.
- Вакцину против ХПВ-а може да прими и особа која је већ била изложена ХПВ-у, а у том случају вакцинацијом добија заштиту од инфекције оним типовима вируса којима особа није била изложена, односно дјелимичну заштиту.

На који начин се вакцина против ХПВ-а примјењује?

- Распоред вакцинације против ХПВ-а зависи од узраста примаоца вакцине.
- Код дјеце узраста до 14 година у вријеме примања прве дозе вакцине, спроводи се у двије дозе, са размаком од пет до 13 мјесеци. Уколико се друга доза аплицира прије истека пет мјесеци од прве дозе, обавезно треба дати и трећу дозу.
- Код особа од 15 и више година живота, вакцинација се спроводи давањем три дозе, при чему се друга доза даје два мјесеца након прве, а трећа шест мјесеци након прве дозе.
- Најкраћи размак између доза је мјесец дана између прве и друге и три мјесеца између друге и треће дозе. Све три дозе треба дати унутар периода од годину дана.
- Распоред вакцинације од три дозе је препоручен и за особе које су имунокомпромитоване, без обзира на доб.
- Вакцина против ХПВ-а се аплицира у дози од 0,5 милилитара, интрамускуларно у делтоидну регију, односно у складу са упутством произвођача.

Која вакцина против ХПВ-а је на располагању у Републици Српској?

- У Републици Српској на располагању је најсавременија девето валентна вакцина, која штити од девет типова хуманог папилома вируса (6, 11, 16, 18, 31, 33, 45, 52 и 58).
- Вакцина против ХПВ-а штити од инфекција типова ХПВ-а који могу проузроковати карциномом.
- Вакцина је рекомбинантна, односно не садржи живи вирус, него дио протеинске капсуле вируса који је произведен методом рекомбинантне ДНК и људски организам га препознаје као антиген, ствара антителијела и имунолошки одговор.

Да ли је вакцина против ХПВ-а безбједна?

- Од стране Глобалног савјетодавног одбора за вакцинацију, вакцина против ХПВ-а оцијенијена је као високо безбједна.
- Као и код сваке друге вакцинације, могу бити забиљежене нежељене реакције, као резултат имунолошког одговора организма.
- Најчешће нежељене реакције на вакцину против ХПВ-а пријављене за вријеме спровођења клиничких испитивања су локалне реакције на мјесту апликације (бол, оток и црвенило). Могу се јавити и блаже опште тегобе (главобоља, мучнина, вртоглавица, благо повишена тјелесна температура или замор).

На који начин се дистрибуише и чува вакцина против ХПВ-а?

- ЈЗУ Институт за јавно здравство Републике Српске чува и издаје вакцине против ХПВ-а, а обавља и вакцинацију која се тражи на лични захтјев корисника услуге.
- Вакцинацију против ХПВ-а за категорије за које је она бесплатна, спроводе домови здравља (у оквиру амбуланти породичне медицине и/или мултидисциплинарних центара за промоцију здравља и превенцију болести, повреда и стања).
- Здравствена установа одређена за вршење имунизације против ХПВ-а мјесечно од Института за јавно здравство Републике Српске преузима планиране количине имунолошких препарата, обезбјеђујући механизам одржавања и контроле хладног ланца и свакодневно води одговарајућу евиденцију о томе.

Како се води евиденција о вакцинацији против ХПВ-а?

- Евиденција о вакцинацији против ХПВ-а води се у протоколу, односно у књизи евиденције вакцинисаних против хуманог папилома вируса у здравственој установи која спроводи вакцинацију, као и у здравственом картону пацијента.
- Податак о вакцинацији уноси се и у лични картон имунизације имунизованог лица или му се издаје потврда о имунизацији.
- Здравствена установа која обавља вакцинацију против ХПВ-а Институту за јавно здравство Републике Српске доставља мјесечни извјештај о спроведеној вакцинацији на прописаном образцу.

У којим земљама у свијету се примјењује ХПВ вакцина?

- Вакцина против обољења изазваних хуманим папилома вирусима је уведена у више од 100 земаља свијета, а у око 40 земаља вакцина је доступна и за дјечаке.
- И у земљама региона у примјени је вакцина против ХПВ-а за адолесценте.
- Вакцина против ХПВ-а у свијету је доступна више од 15 година, а у земљама у којима се примјењује бележи се значајна редукција ХПВ инфекција, преканцерозних лезија грлића материце код младих жена, као и смањење појаве гениталних кондилома код младих жена и мушкараца.